

Orkester Dunajskih Glasbenikov. (Wiener Tonkünstler-Orchester) je igral pod *Nedbalovim* vodstvom s pravo ljubeznijo *Sukovo* novo simfonsko pesnitev »Poletna pravljica«, pet stavkov z naslovi »Glasovi življenja in tolažbe«, »Opoldan«, »Slepi godci«, »V oblasti blodnih misli« in »Noč«. Skladatelj slika z njo, kako išče v naravi tolažbe za dvojno nezgodo (smrt njegovega tasta Dvořáka in njegove žene), ki ga je bila globoko zadela. V nasprotju k dosedanjemu ustvarjanju, ki nam je kazalo Suka kot vernega učenca njegovega tasta, kot mojstra klasičnih form in zmerno moderne harmonike, je nastopil skladatelj v tej skladbi druga pota, hipermoderna, ki vodijo menda drugam preje nego — k naravi, ki jo išče skladatelj. Najlepša točka je pač »Noč«, glede katere se zdi, da dementuje skladatelj vse predižočo zablode in se vrne res k naravi, kateri si brzkone nikdar ni bil resno odpovedal. Prednašba je imela lep vspeh. — Tudi Češka Filharmonija v Pragi je dala tri znamenita simfonska dela *Josipa Suka*, in sicer njegovo simfonijo e-dur op. 14., njegovo Fantazijo za gosli in orkester (Solo: Karl Hoffmann, primarius Češkega Godalnega Kvarteta) in »Scherzo fantastique«, vse z vrlolepim vspehom. Kot novost je prednašala Češka Filharmonija tudi *Jeřábko* Serenado za godalni orkester g-mol.

V koncertih »Choral and Orchestral Union« v Glasgou bodo v tej sezoni prednašali med drugimi tudi sledeče slovanske skladbe kot novitete: *Liadov* »Baba Jaga«, *Smetana* »Šarka«, *Glinka* Uvertura k operi »Rusljan in Ljudmila«, *Glazunov* Suite »Moyen âge«, *Mlynarski* Simfonija f-dur. Letos prevladujejo slovanske novosti pri teh prireditvah.

V koncertu Berlinskih Filharmonikov so igrali z *Vero Skrijabinovo* pri klavirju izključno dela slovanskih skladateljev: *Čajkovskega* simfonijo h-dur, *Chopinovo* Poljsko fantazijo v instrumentaciji V. Safonova, *Ljapunova* koncert es-mol in *Skrjabinov* koncert fis-mol. — Tudi Berlinsko Koncertno Društvo je priredilo svoj 2. simfonski koncert kot »slovansko-češki« večer. Izvajala se je *Dvořákova* simfonija št. 2. d-mol, dalje *Smetanova* simfonska pesnitev »Vyšehrad«, *Čajkovskega* uvertura »1812« in — *Mahlerjeve* (?) »Kindertotenlieder«. Pri tem koncertu je vodil Blüthnerjev orkester *Josip Stransky*. — Ravno tako je orkester profesorjev in slušateljev Glasbene Akademije v Budimpešti priredil koncert, ki je bil izključno posvečen slovanski glasbi. Zastopani so bili Dvořák, Borodin, Glazunov in Čajkovskij. Koncert je bil dobro obiskan. Vendar so se našli madjarski šoveni (na pr. »Neues Pester Journal«), ki so sestavo programa grajali, češ, da imajo Madjari svojo glasbo in jim ni treba negovati slovanske umetnosti! — Kakor se vidi, se neguje slovanska, osobito pa ruska glasba povsod in zlasti v Berlinu z večjim zanimanjem kakor v Avstriji. Glede slovanskega repertoarja stopa Dunaj precej zadaj, zlasti kar se tiče novitet.

S knjižne mize in iz glasbene mape.

Novo izište skladbe slovanskih komponistov (navedene z izvornim naslovom) so med drugimi: *Anton Dvořák* op. 92., Carneval. Ouverture. Bearbeitung für Klavier zu zwei Händen, von Paul Klengel. Berlin, N. Simrock. (M. 3.—). *Anton Dvořák* op. 55 Nr. 7., Zigeunerlied »Darf des Falken Schwinge«. Hoch, mittel und tief. Ibidem (à M. 1:50). *Serge Liapounow* op. 38., Second Concerto pour Piano et Orchestre. Réduction pour deux Pianos. J. H. Zimmermann (M. 8.—) *Mili Balakirew*, Esquisses pour le Piano. Ibidem (M. 2:50). *B. Lvovsky*, »Der Faktor«, Oper in einem Akt frei nach Turgenjew. Klavierauszug

mit Text. Ravensburg, Bruno Wieland. *Matějovský*, Vzpomínka na Bosnu a Hercegovinu. Pochod pro piano. V Praze. Komisionář hudební závod Mojmir Urbánka (K 2.—). *Mili Barakirew*, Suite pour orchestre. 4 morceaux de Frédéric Chopin instrumentés. Réduction pour le Piano à 4 mains par S. Liapounow. Lipsko, J. H. Zimmermann (M. 6.—). *Catoire G.* op. 17., Vier Praeludien für Klavier zu 2 Händen. Berlin-Moskau, Russischer Musikverlag (M. 3.—). *Skrjabin*, A. op. 52, Drei Klavierstücke (Poème, Enigme, Poème languide). Ibidem (M. 1:50). *Skrjabin A.* op. 53., Sonate Nr. 5 für Klavier zu 2 Händen. Ibidem (M. 3.—). *Ant. Provaznik*, Tri humoresky a Večerní nálada pro klavír na dvě ruce. V Praze. Nákladem V. Kotoby (K 2.—). *Ant. Provaznik* op. 15., Fleur de Nice. Pro klavír na 2 ruce. Ibidem (K 1:20). *Váša Suk*, Bagatelles: 1. Berceuse, 2. Reminiscence. Lipsko, J. H. Zimmermann. *Zpěvy moravských Kopaničarů*. Sebral a opatřil klavírním průvodem Joža Černík. V Praze. Nakladem J. Otty. *Karol Szymanowski* op. 3., Thème varié pour Piano. Lipsko, Gebrüder Reinecke. *Ernst Koschny*, Polnische Volkslieder, in Oberschlesien aus dem Munde des Volkes gesammelt und mit Klavierbegleitung versehen. Lipsko, C. F. Peters. (M. 2.—). *Zdenko Fibich*, Trio (f-mol) für Violine, Violoncello und Klavier. Prag. Fr. A. Urbánek (K 10:80). *W. Pogojeff*, op. 5., Quartettino pour 2 Violons, Alto et Violoncelle. Lipsko, M. P. Belaieff (Glasovi M. 2:50). *Gustav Roob* op. 47., Romantické sny. Sedm písní v tonu balladovém na slova K. H. Máchy. V Praze, Fr. A. Urbánek. *Jos. B. Foerster*, op. 85., Písně na slova K. H. Máchy, ibidem.

Novosti muzikalnega knjigotrštva, (navedene z izvornim naslovom) so med drugimi: *J. C. Lobe*, Handbuch der Musik. 29. durchgesehene Aufl. von Richard Hofmann. Lipsko, I. I. Weber 1910. Briefwechsel zwischen Wagner und Liszt. 2 Teile in einem Bande. 3. erweiterte Auflage in volkstümlicher Gestalt. Herausgegeben von Erich Kloss. Lipsko, Breitkopf & Härtel 1910. (M. 5.—). *La Mara*, Liszt und die Frauen. Mit 23 Bildnissen. Ibidem 1911. (M. 6.—). *Der junge Wagner*. Dichtungen. Aufsätze, Entwürfe 1832—1849. Herausgegeben von Dr. Julius Kapp. Berlin-Lipsko, Schuster & Loeffler 1910 (M. 5.—) *Ernest Newmann*, Hugo Wolf. Aus dem Englischen übersetzt von Dr. Hermann von Hase. Mit 22 Abbildungen und 6 Faksimiles. Lipsko, Breitkopf & Härtel 1910 (M. 4.—) *Edgar Istel*, Das Kunstwerk Richard Wagners. (Zvezek 330. zbirke »Aus Natur und Geisteswelt«). Lipsko, B. G. Teubner 1910. (vez. M. 1:25). *Stanislaus Rossowski i Henryk Opieński*, Ignacy Paderewski. Lvov. Zienkovicz i Chęćinski. *Paul Stefan*, Gustav Mahler. Eine Studie über Persönlichkeit und Werk. München, R. Piper & Co. (M. 2.—). *Gustav Mahler*. Ein Bild seiner Persönlichkeit in Widmungen. Ibidem 1910. (M. 2.—). *Max Graf*, Die innere Werkstatt des Musikers. Mit 6 Faksimilebeilagen, 72 Notenbeispielen und 10 Partiturbeispielen. Stuttgart, Ferdinnd Enke, 1910. (M. 6:40). *Hermann Kretzschmar*, »Gesammelte Aufsätze über Musik« und Anderes aus dem »Grenzboten« Herausgegeben von dr. Alfred Heuss. Lipsko, Fr. Wilh. Grunow 1910. *Ernst Heinemann*, Richard Wagner und das Ende der Musik. Berlin-Schöneberg, Brüning & Hörhold 1910. *Richard Wagner an Theodor Apel*. Lipsko, Breitkopf & Härtel 1910 (M. 3.—). *Karl Storck*, Musik und Musiker in Karikatur und Satire. Eine Kulturgeschichte aus dem Zerrspiegel. Oldenburg i. Gr. Gerhard Stalling. (vez. M. 20.—) Hudební kalendář »Dalibora« na rok 1911. V Praze, Mojmir Urbánek (vez. K 1:50).

Nov literarno-glasbeni mesečnik »Ton und Wort«, izhaja od 1. dec. 1910 na Dunaju.

Hrvatski »Pjevački Vjestnik« priobčuje v 7. do 9. številki l. 1910. članek o himni »Lijepa naša domovino« in črtico o življenju in delovanju njenega pesnitelja *Antuna Mihanoviča-Petropoljskega* (* 10. junija 1796 v Zagrebu, † 14. decembra 1861 na Klanjcu) ter opisuje slavnost razkritja pesnikovega spomenika, ki ga je izdelal *Robert Frangeš-Mihanović*, pranečak

pesnikov. V isti številki se nahaja podrobno poročilo o slavlju petdesetletnice hrv. pj. društva »Zora« v Karlovcu in o XVIII. glavnem zborovanju »Saveza hrv. pjev. društava«.

V češkem glasbenem listu »Hudební revue« posvečuje H. Doležil spomину pred desetimi leti umrlega skladatelja Z. Fibicha razpravo, v kateri preudarja pomen tega češkega skladatelja. J. Křička pa piše o ruskem skladatelju M. P. Musorgskem in njegovi operi »Boris Godunov« ter o skladateljih novoruske šole.

Muz.-gledališna revija »Der Merker« je posvetila 4. letošnji zvezek moderni češki glasbi. Vsebina tega zvezka bo predmet natančnejšega poročila v prihodnjem sešitku »N. A.«

»Neue Musik-Zeitung« (Stuttgart-Leipzig) prinaša v 3. številki tekočega letnika med drugim zanimiv članek odvetnika dr. J. Freieslebena o »Pravnem varovanju melodije«. K razpravi se še povrnemo o priliki.

njemu v šolo, da se uče umetniške igre, in marsikateri (tudi slovenski) intendant si je preje ogledoval predstavo kake novitete pri Neumannu, predno jo je sam spravil na oder. Posebnost Neumannovega režima so bile ciklične predstave, v katerih je pokazoval različne pesnike in skladatelje v njihovem razvoju. Tako so se vršili Wagnerjevi cikli leta 1889., 1891., 1893., Mozartov ciklus leta 1883., 1890., 1905., Gluckov ciklus leta 1901., Weberjev ciklus l. 1886., Meyerberjev ciklus l. 1891., Verdijev ciklus l. 1901. Posebno karakteristna institucija njegova so bile tako imenovane »Majske slavnostne predstave« (»Maifestspiele«), ki jih je osnoval, uvidevši, da se mora meseca maja, ko že odjenjuje zanimanje publike za navadne sezonske predstave, ponuditi posebnih atrakcij, bodisi v izbori umetvorov bodisi v izbori umetnikov. Začetkom leta 1910 je bil izbran za novo opero, ki so jo hoteli ustanoviti v Berlinu. Predno se je definitivno odločilo, ali pride do izvršitve tega projekta, je Neumann umrl.

Umetnikov življenje in stremljenje.

Razni jubileji in spominski dnevi. Češki skladatelj Vítězslav Novak je obhajal dné 5. dec. 1910 svoj 40. rojstni dan. — Profesor Vasilij Safonov, znameniti ruski dirigent, je praznoval meseca novembra 1910 petindvajsetletnico pedagoškega delovanja na Cesarskem konservatoriju v Moskvi. — Arnošt König, profesor za oboo na praškem konservatoriju, je obhajal štiridesetletnico svojega učiteljevanja na omenjenem zavodu. — Baletni mojster dunajske dvorne opere Hassreiter je slavil dné 29. novembra 1910 štiridesetletnico svojega službovanja. — Znameniti dunajski komik Aleksander Girardi je praznoval svojo šestdesetletnico. O tej priliki mu je podelil cesar vitežki križec Franc-Jožefovega reda.

Jožef Suk, učenec Dvořákov in slavni češki skladatelj, je dobil prvo glasbeno ceno Češke Akademije v znesku 2000 K za svojo simfonsko pesnitev »Poletna pravljica« (Prim. rubriko »Odmevi iz koncertne dvorane« pod naslovom »Orkester Dunajskih Glasbenikov«).

Spominsko ploščo Chopinu je dal napraviti gledališki list »Comoedia« v Parizu na smrtni hiši Fr. Chopina, v kateri se nahajajo uredništveni prostori tega lista.

Češki umetniki v Ameriki. V Chikagu, Illinois, je koncertiral češki goslač Kociaň, po občinstvu burno aklamovan. Na zapadu Zedinjenih Držav koncertira Emanuel Ondříček, tudi Emmy Destinnova biva sedaj v Novem Jorku, kjer je kreirala glavno vlogo v novi Puccinijevi operi »Dekle iz zlatega zapada.« Kubelik pa gode v Buenos Airesu in drugod po Ameriki itd. Živa ilustracija k pogovoru »Umetnost gre za kruhom«. V češki domovini so češki virtuozni in slavni dirigentje redka prikazani in kmalu bodo morali potovati Čehi čez morje, če bodo hoteli poslušati igro svojih rojakov.

Novi grobovi. Ferdinand Lachner, profesor glasbe na praškem konservatoriju, je umrl dné 23. okt. 1910. — Znani glasbeni pisatelj Erih Kloss, ki je spisal mnogo spisov o Wagnerju in deloma izdajal Wagnerjeva pisma, je umrl dné 1. nov. 1910, star 47 let, vsled težkih poškodb, ki jih je dobil pri neki avtomobilski nezgodi. — Ravnatelj nemškega gledališča v Pragi, Angelo Neumann, je umrl nagloma dné 20. dec. 1910, 72 let star. Neumann je bil odličen gledališčnik. Zlasti njegove uprizoritve Wagnerjevih oper so bile vzorne. Odlikoval se je po nenavadni energiji, po posebnem znanju gledaliških efektov in po redki sreči, s katero je zasledil mnogo mladih talentov. Tudi več slovenskih igralcev in pevcev je hodilo v prejšnjih časih k

Pêle-mêle.

Risbene okraske je izdelal našemu listu, kakor že uvodoma omenjeno, profesor Saša Šantel v Pazinu. Duhovitost in pri nas tako redki pravi humor ter tehniška dovršenost, s katerimi se odlikuje vse njegovo delo, pridobijo tem risbam brezdvomno mnogo občudovalcev. Žensko-nežni, nekako na starodunajski »Biedermeierstil« spominjajoči slog, v katerem je narisana naslovni list, dobiva v priloginih okraskih bolj trpke, moške forme; a tudi tu ublažuje umetnikov fini humor resnost predmeta na najprikupljivejši način. Poleg ljubkega naslova priloge kažejo zlasti čelne vinjete duhovitega človeka, dražestne inicialke pa večidel tudi šaljivega umetnika, ki je v glasbi, osobito v glasbiloslovju, ravno tako doma kakor v grafski umetnosti. Presenetljive v iznajdbi, krasne v izdelavi so posebno čelne vinjete za glasbeno-zgodovinske članke, za rubrike »Gledišče«, »Naši umetniki«, (dr. B. Ipavec in slovenska pokrajina). Pa že tu se umetnik fino smehlja, kakor pri risbi »Glasbena društva« ali »Listnica uredništva« (koš!) Polna božjega humorja pa je večina siluetiranih črk-začetnic, za koje je izbral umetnik snov večinoma iz instrumentologije. Tako pomeni A ton a (muzik, ki posluša zvok glasbenih vilic, našega ubirala); B = bas (kontrabas), C = cello (violončelo), Č = činele, E = eufonij, F = flavta, G = glasovir, H = harmonika, K = kitara, L = lira, M = mandolina, O = okarina, P = pozavna, R = rog, S = spinet, T = tromba, V = violina, Z = zvon. Izven te vrste stoje D = dirigent, I = Italijanka in J = Japonka, (ki muzicirata), N in Š umetnik z notami, oziroma škatljo za gosli, U = umetnost (glasbena) in — last not least — Ž = žaba, solistka luž in zapuščenih ribnikov! In koliko lepih, dražestnih motivov je med sklepnimi vinjetami! Naj bi te risbe našim bralcem toliko veselja povzročile kakor so nam samim. Našemu č. sotrudniku bodi na tem mestu izrečena naša srčna hvala in čestitka!

Kdo je najznamenitejši slovenski skladatelj? Neki »priznan strokovnjak na glasbenem polju, čegar sodba je v vsakem oziru merodajna« pravi (v »Slovenskem Narodu« št. 438 z dne 7. dec. 1910), da je to Adamič. Poslednji zopet proglašča v »Edinosti« (če se ne motimo, v št. 318 z dné 17. nov. 1910) Lajovicja za »največjega med jugoslovanskimi skladatelji«, dočim so mu v »Ljublj. Zvonu« (1910/XII) »naša najznamenitejša trojica Krek, Lajovic in Premrl«. Končno ple-dira Slovenčev kritik (št. 258 z dné 22. nov. 1910 in že preje pri nekem javnem predavanju »O moderni glasbi pri nas in